

Ze v eni prejšnjih številčk »Glasa Gorenjske« smo pisali, da bodo v Naklem gradili skladišče za semenski krompir. To bo osrednje skladišče semenskega krompirja za Gorenjsko, kjer bo moč vskladiščiti 90 vagonov tovrstnega krompirja.

Ing. MARKO GLAZAR na Kmetijski poslovni proizvodjalni zvezi v Kranju nam je na vprašanja, kako napreduje dela, kdaj bodo pričeli graditi skladišče semenskega krompirja

v Naklem, kako je z denarnimi sredstvi in kakšno bo to skladišče, odgovoril naslednje:

»Skladišče semenskega krompirja v Naklem bodo pričeli graditi predvidoma že ta mesec. Pričakujemo, da bomo v začetku novembra že vskladiščili v teh prostorih letošnji pridelek semenskega krompirja. Sredstva za gradnjo skladišča sedaj imamo — 40% sredstev iz kredita Okrajnega ljudskega odbora Kranj in Zadrúžne hranilnice iz Kranja, 60% pa smo uspeli dobiti na razpis iz republiškega in-

sticijskega sklada za pospeševanje kmetijstva. Krompir bo v nakelskem skladišču vskladiščen v boksih.

Prostor skladišča bo dvakratno izkoriščen s tem, da bo v teh prostorih tudi sejmišče za živino, morda tudi kmetijske razstave ipd. Poleg skladiščnih prostorov bo tudi avkcijska dvorana.

Kot kaže, bo Naklo v najkrajšem času postalo zadrúžno središče Gorenjske.

AKTUALNO VPRAŠANJE

IZ RESOLUCIJE O NALOGAH DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

1. kongres delavskih svetov Jugoslavije je po 3-dnevnem zasedanju sprejel resolucijo o nalogah delavskega samoupravljanja, resolucijo o ustavitvi poizkusnih eksplozij nuklearnega orožja ter pozdravno brzojavko CK Zveze komunistov Jugoslavije in tovarišu Titu. Iz resolucije o nalogah delavskega samoupravljanja povzemamo naslednje:

»Ker so okviri gospodarske politike določali aktivnost delavskih organov upravljanja in ker je od gospodarskega sistema mnogo odvisno nadaljnje delo delavskih svetov, smatra kongres, da mora biti gospodarski razvoj in nadaljnje izpopolnjevanje našega gospodarskega sistema v interesu samoupravnosti neposrednih proizvajalcev in razširjanja njihovih pristojnosti usmerjen:

1. k svobodnejšemu razdeljevanju dohodka, ki naj čimbolj direktno v proizvodnji uresničuje pravico neposrednega proizvajalca k zaslužku po delu. Za uresničenje tega načela je neobhodno potrebno: izpremeniti sedanji sistem plač, zlasti v industriji. Status proizvajalcev z

družbenimi sredstvi za proizvodnjo je treba v sistemu razdeljevanja trajneje določiti, tako da bo posameznik mogel računati z zadovoljivijo svojih življenjskih potreb za daljši čas in da bo mogel s svojo iniciativo in svojim delom čimbolj vplivati na svoj lastni položaj;

2. k ustvaritvi čimbolj izenačenih pogojev gospodarjenja za vse kolektive, da bi bil njihov večji ali manjši delež pri razdeljevanju dohodka posledica ustvarjene proizvodnje in delovne storilnosti ter uspeha v skupnem gospodarskem poslovanju. Razen tega je treba podjetja izenačiti glede režima osnovnih sredstev in odstraniti dosedanje različnosti v obravnavanju starih in novih osnovnih sredstev. Ponovno in točno je treba oceniti vrednost osnovnih sredstev kot nujen pogoj realnega izločanja ustreznih sredstev, tako za enostavno kakor tudi za razširjeno reprodukcijo;

3. h krepitvi samostojnosti podjetij v okviru planskega usmerjanja proizvodnje, potrebnje in razvoja proizvodjalnih sil. V ta namen je potrebno, da se razširijo pravice neposrednih proizvajalcev v upravljanju osnovnih sredstev in amortizacije, da narašča raven skladov za samostojno razpolaganje in za investicije v odvisnosti od razvoja proizvodnje in ustvarjene produktivnosti dela, kakor tudi da bo razširjena reprodukcija mnogo bolj pod vplivom proizvajalcev samih, da se odstranijo nepravilne razlike in nesorazmerja cen. Razen tega naj se uporabljajo ustanovljenih fondov gospodarskih organizacij oprosti dosedanjih omejitev in razširi pravica organov delavskega samoupravljanja, da izkoriščajo sklade po potrebah podjetij, ki naj jih samostojno ocenjujejo. Neobhodno je potrebno, da se dosedanja način določanja skladov stalnih obratnih sredstev podjetij in sedanji sistem kreditiranja obratnih in investicijskih potreb napravita enostavnejša in prilagodita stopnji razvoja samoupravljanja delavcev;

4. k razvijanju samoiniciative proizvajalcev za boljše upravljanje, za zadovoljevanje potreb trga, za razširjenje proizvodnje in povečanje delovne storilnosti, kakor tudi za ustvarjanje ustreznih gospodarskih pogojev za nadaljnjo delitev dela na podlagi specializacije proizvodnje in kooperacije, povezovanja, poenotenja in združevanja podjetij, zasnovanega na pospeševanju proizvodjalnih sil, na materialnih koristih in potrebah svobodnih proizvajalcev ter njihovih neokrnjenih pravic upravljanja.

GLAS

GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X. — ŠT. 51 — CENA DIN 10.—

Kranj, dne 1. julija 1957

S PLENUMA OBČINSKEGA ODBORA SZDL

Uveljavljanje komunalne ureditve v občini Kranj

V naslednjem povzemamo samo nekaj poglobitvenih drobcev iz poročila predsednika Občinskega ljudskega odbora Kranj tov. Vinka Hafnerja na četrtkovem plenumu Občinskega odbora SZDL.

Nobenega dvoma ni več, da je bila pred dvema letoma izvršena združitve nekdanje mestne občine z devetimi okoliškimi občinami družbeno in gospodarsko napreden ukrep. S to združitvijo je bila le uzakonjena prirodna komunalna skupnost, ki je dejansko nastajala skozi več desetletni razvoj, ki se je začel z naglo industrializacijo Kranja in s tem povezano občutno spremembo gospodarske in socialne strukture mesta, kakor tudi širše okolice. Velike gospodarske zmogljivosti mesta, izrazito blagovni karakter kmetijske proizvodnje na podeželju in sorazmerno dobre prometne zveze čvrsto povezujejo občino, ki se sicer razteza na 37.656 ha velikem ozemlju, v prirodno, gospodarsko in družbeno skupnost.

Med 39.000 prebivalci je kakih 61% delavcev in 16,8% kmetov. V občini je 107 gospodarskih podjetij socialističnega sektorja (brez 18 kmetijskih zadrug) in 13.870 zaposlenih. Po letošnjem družbenem planu bo dalo občinsko gospodarstvo 14.907 milijonov din narodnega dohodka ali povprečno 381 tisoč dinarjev na prebivalca. Od tega ustvarja industrija 91,6%, kmetijstvo in gozdarstvo 1,5%, gradbeništvo in projektiranje 1,6%, cestni promet 0,2%, trgovina 2,7%, gostinstvo 0,3%, obrt 1,6% in komunalna dejavnost 0,6%.

V ljudskem odboru, ki ima 44 odbornikov, je 45% delavcev, 39% uslužbencev, 14% kmetov in en obrtnik. Ljudski odbor je v dveh letih svojega dela našel pravo mesto v komunalnem mehanizmu. Kljub obsežni problema-

tiki velike občine sproti obravnava, čeprav s težavo, vse zadeve, o katerih je dolžan sklepati, na vsaki seji pa se osredotoči tudi vsaj na eno važnejše vprašanje komun. Bistvena slabost ljudskega odbora pa je v njegovi osebni sestavi ter bo treba na volitvah, ki bodo predvidoma to jesen, imeti to stvar pred očmi. Ker je od dejanske izvolitve odbornikov minilo že skoraj 5 let, so zabrisane prejšnje volilne enote, s tem pa je začela pešati odgovornost odbornikov volivcem. Nekaj odbornikov se je v tem času tudi izselilo, posamezniki pa so preobremenjeni.

Največji del občinske dejavnosti poteka skozi svete kot izvršilne in upravne organe ljudskega odbora, ki jih je 16. Širši družbeni pomen svetov se uveljavlja zlasti na ta način, da se navezuje občinske svete na neposredno sodelovanje z ustreznimi organi delavskega in družbenega upravljanja in da se predstavnike teh organov v obliki razširjenih sej in posebnih posvetovanj neposredno priteguje k razpravi in odločanju svetov o raznih zadevah. Ljudski odbor skuša v okviru zakonitih možnosti čimbolj omejiti čisto upravno delovanje svetov in ga prenašati neposredno na upravo, da bi se sveti razbremenili in se laže ukvarjali z osnovno problematiko ter z razvijanjem družbenega upravljanja na svojih področjih. Ta proces pa gre seveda počasi in je zaviran tudi z veljavnimi pravnimi predpisi kakor tudi z nekaterimi personalnimi in drugimi praktičnimi težavami. Slabost svetov pa je tudi v njihovem sestavi, ki je pretežno uslužbenski, saj je med člani vseh svetov 63% uslužbencev.

Upravni aparat občine je nesporno kvalitetnejši in boljše organiziran od

aparata prejšnjih občin. Vendar celo tako številni in organizacijsko razčlenjen aparat pri sedanjih pogojih ne more uspešno opravljati obsežnih in zapletenih upravnih nalog velike občine in zato še teži k porastu. Če upoštevamo znatno večje pristojnosti sedanje občine in obseg upravnega dela, je moč ugotoviti, da se z uvedbo komunalnega sistema vsaj v kranjski občini upravni aparat ni podražil, s čemer pa ni zanikano, da se ni podražil v celotnem okraju in da ni predrag in preobsežen tudi v kranjski občini. Vzrok za to je zlasti v tem, da razmejitev pristojnosti med okrajem in občino še ni popolna in da tudi v okviru občine naloge in pristojnosti posameznih organov še niso dovolj razmejene. Razen tega pa je treba upoštevati, da se zdaj opravljajo v občini mnoge popolnoma nove upravne in družbene naloge. Referent tov. Vinko Hafner je hkrati opozoril tudi na to, da so občinski uslužbenci že po svojem položaju zelo izpostavljeni kritiki, ki je koristna, če je objektivna, če pa jo povzroča nepoučenost ali osebna prizadetost državljanov, demoralizira uslužbenca.

Brez krajevnih odborov, ki jih je 22, bi velika kranjska občina nikakor ne mogla uspešno delovati. Z aktivnostjo krajevnih odborov v marsičem ohranja živahna gospodarska pobuda prejšnjih malih občin in njihova povezanost s podeželskim prebivalstvom. Letošnji občinski proračun določa za redne potrebe krajevnih odborov 6.730.000 din ali še enkrat več kot lani. Posebnost krajevnih odborov pa je v njihovi pretežni kmečki sestavi.

Zbore volivcev upravlja občina lo-

čeno v 42 območjih. Povprečna udeležba na zborih volivcev se je gibala od 7,8 do 10,8% volivcev, pri čemer je bila v mestu nekoliko nižja kakor na podeželju.

Letošnji finančni položaj občine je letos boljši kot lani. Glede povezanosti občine z organi delavskega samoupravljanja pa je čutili, da se kolektivni ne čutijo več samo kot organizirani proizvajalci blaga, ampak tudi kot organizirani državljani občinske skupnosti, ta proces pa seveda ne poteka hitro. Poseben pomen za povezanost občine s proizvajalci bo imela ustanovitev občinskega zbora proizvajalcev.

V razpravi o poročilu tov. Hafnerja je bilo med drugim poudarjeno to, da se negospodarske investicije preveč drobijo na več krajev v občini hkrati, in dalje to, da bi bilo treba poiskati oblike za izdatnejše seznanjanje volivcev z občinskimi problemi. Predsednik Odbora za organizacijo oblasti in uprave Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS tov. Mirko Zlatnar, ki se je udeležil plenuma, pa je v svoji debati zlasti poudaril to, da je treba v komunalni samoupravi uveljavljati vlogo organov delavskega in družbenega upravljanja, kakor delavskih svetov, stanovanjskih skupnosti, upravnih odborov zadrug itd., ki v družbenem življenju prevzemajo nase čedalje več poslov. V tem je tudi namen samoupravljanja, da državljani neposredno sami po teh organih urejajo probleme. Zato mora tudi ljudski odbor težiti k temu, da svoje delo čimbolj povezuje z dejavnostjo teh samoupravnih organov.

naš razgovor

Teško je delati v zasebnih lokalih

Precej naših gostinskih obratov je v prostorih, katerih lastniki so zasebniki. Ponekod je celo oprema privatna last. Večina teh lokalov je nesodobnih, kar seveda ne privablja gostov. Prostore bi bilo treba urediti, pri tem pa povsod naletijo na težave. Lastniki se za obnavljanje navadno ne zmenijo, podjetja pa v zasebne stavbe ne morejo investirati.

V Kranju je takih neustreznih lokalov več. Posebno pereče je stanje v gostilni »Pri Mayrju«. Z upravnikom smo tokrat nameravali imeti kratek razgovor, ker pa to ni našel časa, smo povabili na pomenek direktorja gostinskega podjetja Hotel »Evropa« Jožeta Markelja. Zanimale so nas predvsem razmere v gostišču »Kokra« na Primskovem, ki spada k »Evropi«.

»Gostišče Kokra« je bilo priključeno k našemu podjetju lansko jesen, je povedal tovariš Markelj. »S tem ukrepom smo zmanjšali režijske stroške in zdaj vodimo vse knjigovodske posle pri nas.«

»Ali je gostišče dobro obiskano?«

»Gostov je dovolj, le prostori so za delo in za goste nemogoči. Obisk bi bil lahko še večji, če bi prostore prikupneje in bolj higiensko uredili.«

»Ste opomnili na to pomanjkljivost tudi lastnika?«

»Seveda smo, a vse zaman, ker noče nič slišati o tem, da bi kaj investiral v lokal. Bil smo pripravljeni, da mu pri tem pomagamo, vendar ni bil za to.«

»Torej boste še vnaprej imeli tako neprimerno gostišče v sklopu vašega podjetja?«

»Upam, da ne dolgo. Na Občinskem ljudskem odboru Kranj smo zaprosili za dodelitev novih prostorov v stavbi splošnega ljudskega premoženja nasproti sedanjega gostišča. Tam nameravamo urediti lep, sodoben lokal, ki bo ustrezal vsem higienskim predpisom. Pričakujem, da bo ljudski odbor naš predlog podprl in prošnjo ugodno rešil, je končal tovariš Markelj. —ey

»Kmetijstvo se motorizira,« bi lahko imenovali motiv na sliki zgoraj, posneti v okolici Begunj: kosec se je pripeljal na travnik z mopedom in ga postavil v senco. ZGORAJ LEVO: živčav na kopališču v Kranju je iz dneva v dan večji. — LEVO: Tudi cesta skozi Hlebce pri Lescah bo dobila asfaltno prevleko, da ne bo več zoprnega prahu. S tem bo skoraj v celoti asfaltna cesta Lesce—Begunje

TE DNI PO SVETU

△ Grški kralj Pavle in kraljica Frederika bosta 10. julija letos obiskala Jugoslavijo, kjer se bosta mudila nekaj dni na Brionih kot gosta našega predsednika republike in njegove soproge.

△ Jugoslavija bo zgradila dve ladji za potrebe egiptovske trgovske mornarice.

△ Britanski zunanji minister Selwyn Lloyd bo na povabilo naše vlade od 4. do 8. septembra obiskal Jugoslavijo.

△ Državni sekretar za narodno obrambo, general armije Ivan Gošnjak, je po vrnitvi iz Sovjetske zveze v intervjuju sodelavcu »Narodne armije« med drugim povedal tudi tole: »Kakor veste, me je lani v novembu maršal Zukov povabil, naj obiščem Sovjetsko zvezo in njene oborožene sile. Temu vabilu sem se odzval letos v juniju. Lahko rečem, da so nas sprejeli v Sovjetski zvezi izredno toplo in prijateljsko ter z največjim spoštovanjem in vojaškimi častmi. Kamorkoli smo prišli, povsod so nas sprejeli priščno in prijateljsko. — Iz obiska v nekaterih enotah in iz tega, kar smo videli na nekaterih vojaških vajah, je moč sklepati, da je sovjetska vojska povsem sodobna vojska, katere kadri imajo bogate vojne izkušnje in se nenehoma izpopolnjujejo. — Sovjetska industrija proizvaja zdaj mnogo večje izbiro blaga za široko potrošnjo, kar je videti iz dobro preskrbljenih trgovin. Ljudje so zdaj mnogo bolj oblečeni, kakor pred dvajsetimi leti, videti so tudi mnogo bolj veseli, kakor takrat, ko je bilo življenje v Sovjetski zvezi dokaj težavno. — Prepričan sem, da so stiki, ki smo jih navezali s predstavniki sovjetske vojske, zelo koristni in da bo ta obisk v Sovjetski zvezi in pri njenih oboroženih silah nedvomno prispeval k poglobitvi stikov med našima dvema državama.«

△ Politični svetovalec predsednika egiptovske republike Naserja Ali Sabri je izjavil, da je Egipt pripravljen urediti stike z Veliko Britanijo s pogojem, da britanska vlada poravnava škodo, prizadeto Egiptu ob lanskem napadu.

△ V Novo Gorico je prispelo na obisk 100 bivših italijanskih partizanov, ki so se med minulo vojno borili v sestavi naših partizanskih enot.

△ Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanovič je v zvezi s svojim obiskom v deželah jugovzhodne Azije naknadno prejel vabila kamboške, tajske in severnovietnamske vlade, naj obišče te dežele.

△ Delegati zahodnih držav na zasedanju razorožitvene komisije Združenih narodov v Londonu so se v glavnem sporazumeli o tem, da bodo privolili v opustitev poskusnih atomskih eksplozij.

△ Meteorološki urad v Washingtonu je sporočil, da je zaradi uragana, ki je v četrtek divjal v Louisiani, izgubilo življenja 200 do 300 ljudi.

△ Zahodnonemška letalska tovarna Messerschmidt, znana po svojih lovskih letalih iz minule vojne, bo spet začela proizvajati vojna letala. Nova letala bodo reaktivna, francoskega tipa in namenjena za urjenje pilotov zahodnonemške vojske.

IZDAJA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 475, 307 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

Do srede tedna lepo poletno vreme. V drugi polovici tedna ali v začetku naslednjega tedna, t. j. med 6. in 10. julijem, nenavadno močno nevihtno neurje z nalivi in deloma točo.

24. SAJ TI NISI ZA DRUŽBO ...

»Večerjo!« je nestrpno zadonelo iz sobe.

V kuhinji so rezko zažvenketali krožniki. Nič posebnega ni bilo v tem glasu, in vendar... Mož, ki je zahteval večerjo, je dojel, da je bil prav njegov zapovedujoči glas kriv, da je roka, ki je držala krožnike, v strahu zadržala. Za trenutek ga je spreletela nejevolja zaradi ostrega prizvoka v njegovem glasu. Kot bi se sramoval te trenutne slabosti, je stopil v kuhinjo. Zapičil je oči v ženo, ki je s tresočimi rokami pogrinjala mizo, in ostro dejal:

»No — bo treba še dolgo čakati?«

»Pripravljeno je,« je odgovorila žena. Kljub komaj zaznavnemu trepetu v glasu sta bili besedi izgovorjeni mirno in vdano.

Ko je oblastno sedel za mizo, ni umaknil pogleda z žene. Nekako spremenjena se mu je zdela, pa tudi v glasu ni bilo tistega vsakdanjega prizvoka, ki ga je poznal že 12 let. Ker ni bil prijatelj dolgega razmišljanja, je segel po jedi. Vsaka kretnja, drža in celo poteze na rejenem rdečelilnem obrazu so razodevale človeka, ki zna živeti — za vse drugo se ne meni.

Med jedjo je bral časopis. Jedel je z nasladi človeka, ki mu ni mar, kaj je — da je le sit.

Žena je togo in nemo stala ob štedilniku in ni odvrnila oči od njega. Menda ga je tišina pri štedilniku zmotila, da je dvignil pogled od časopisa. Komaj zaznavno je prikimal in dejal: »Dobro.« Nato je bral dalje.

Ženi beseda »dobro« ni bila nepoznana. Kako tudi. Vsak dan — 12 let jo je poslušala. »Dobro« opoldne... »Dobro« zvečer. Vsak dan... Vse tedne... meseca in leta... Dvanajst let — odkar sta bila poročena in je kuhala zanj. Kaj je to vse, kar ima mož povedati ženi. Saj je vendar še toliko drugih besed...

»Mirko, ostaneš nočjo doma?« je plaho vprašala.

»Ne — veš, imam poslovilni večer. Tone — saj ga poznaš — odhaja v drugo podjetje, pa bomo

LJUDJE IN DOGODKI
COMMONWEALTH ZASEDA

Državniki dežel članice Commonwealtha* (izg. Kamnvelt-a), ki predstavljajo nad četrtino vsega svetovnega prebivalstva, so se sestali na redni letni konferenci v Londonu. Ta sestanek ni nič nenavadnega, saj je Commonwealth že več kot 3 desetletja stara organizacija, njeni sestanki pa so povsem redni. Letošnje srečanje 10 predstavnikov dežel Commonwealtha pa je le posebej zanimivo; to je namreč prvi njihov sestanek po nesrečnih egiptovskih dogodkih, ki so prizadejali močan udarec tudi tej razrahljani mednarodni organizaciji. Letošnji sestanek ima tudi največ udeležencev; v članstvo so namreč sprejeli novo afriško državo Ghano kot desetega člana. Ostali člani razen Velike Britanije pa so še: Indija, Ceylon, Pakistan, Avstralija, Kanada, Nova Zelandija, Južnoafriška unija in centralnoafriška federacija Rodezije in Njase.

Očitne pa so tudi druge spremembe. Samo dva od vseh predsednikov sta že stara znanca na konferencah Commonwealtha: indijski premier Nehru in avstralski premier Menzies. Tudi britanski predsednik vlade Macmillan se tokrat prvič udeležuje konference kot premier vlade »Njenega veličanstva«.

Trije premieri pa so odsotni in njih nadomestujejo le ministri iz njihovih vlad: novozelandski premier je zbolel, ceylonski je preveč zaposlen z notranjepoli-

* Commonwealth pri nas čestokrat prevajamo »Britanska skupnost narodov«. Toda ta izraz ne ustreza povsem pojmu Commonwealth, zlasti pa je danes že povsem zastarel naziv »britanski«.

tičnimi dogodki, južnoafriški premier Strijdom pa se zaradi napetega stanja z azijskimi članicami noče udeležiti konference. Južna Afrika namreč surovo zatira vse temnopolte prebivalce na svojih tleh, med njimi tudi indijske priseljence. Zato bi bilo za Nehruja le prehuda preizkušnja, če bi se moral vsteti za isto mizo s predstavnikom danes najbolj reakcionarnega rasizma.

To pa ni edino nasprotje znotraj Commonwealtha. Razdirajo ga tudi druge težave in protislovja. Indija in Pakistan sta še vedno v prepiru zaradi Kašmira, Velika Britanija je naletela na ostro kritiko azijskih dežel zaradi nepremišljene napada na Egipt in tudi drugače se njeni interesi kot največje kolonialne sile ostro križajo s prizadevanji dežel Azije in Afrike, ki so se posvetile boju proti imperializmu in kolonializmu. Indija in Ceylon sta predstavnik politike »aktivnega sožitja« in se ne želita vključevati v vojaške pakete, medtem ko je večina ostalih članic včlanjena v razne blokavske organizacije.

Commonwealth je zato res čudna in nenavadna organizacija. Dokler je bilo to britansko imperialno carstvo pod vlado britanske krone in mogočnega britanskega ladjevja ter pod nadzorstvom britanskega funta Sterlinga, je bil tudi razumljiv njegov obstoj. Danes pa se Commonwealth razvija v svobodno združbo neodvisnih in suverennih članic; britanska krona je le še simbolična vez in še ta ne za vse, saj sta Indija in Ceylon že postali republiki. New York Herald Tribune piše, da to nikakor ni zveza držav. »Nobena zveza ne bi mogla prenesti takš-

nih sporov, kakršni je kašmirski med Indijo in Pakistanom. Niti bi lahko zveza zbrala okrog sebe afriško državo Ghano istočasno z Južnoafriško unijo, kjer vlada plemensko razlikovanje.« Toda, nadaljuje časopis, »ni namen konference, da bi karkoli rešila, ampak da dá priložnost za prijateljsko izražanje nesoglasij in dosego splošnega razumevanja med članicami prek osebnih stikov vodilnih državnikov«.

Commonwealth dejansko postaja čedalje bolj tribuna za razpravljanje o najvažnejših mednarodnih vprašanjih in stališčih posameznih vlad do njih. Zato je nekdo tudi jedko ožigosal Commonwealth kot »debatni klub za akademske razprave«. Vendar pomeni Commonwealth le nekaj več kot samo to. Radio Moskva pravi, da je Commonwealth »pomembna činitelj v svetovni politiki, sedanja konferenca pa »dogodek, ki nima neznatnega pomena«.

Res da je razlik med članicami Commonwealtha več kot pa stičnih točk. Vendar so tudi vezi med njimi še zelo močne. Te pa so predvsem gospodarske. Vse dežele veže tako imenovani preferencialni sistem, ki znatno olajšuje trgovinsko menjavo med njimi. Dežele Commonwealtha pa so udeležene z dobro tretjino v svetovni trgovini, a polovico tega je trgovinska menjava med njimi samimi.

10 predsednikov, zbranih v Londonu predstavlja tudi blizu 650 milijonov prebivalstva v svetu. Ze zato bo njihov razgovor lahko več kot samo »brezplodno klubsko razpravljanje«, pa čeprav ne bo dal več kot samo koristno izmenjavo mnenj, stališč in pogledov na današnji svetovni položaj.

MARTIN TOMAŽIČ

v nedeljo smo zabeležili

KONFERENCA ZVEZE BORCEV NOV ZA OKRAJ KRANJ Jesenice, 30. junija. Danes je bila tu konferenca Zveze borcev NOV za kranjski okraj. Uvodoma je o problematiki organizacije ZB poročal predsednik Okrajnega odbora ZB tov. Ivan Bertoncelj-Johan. Konference se je udeležil tudi predsednik Okrajnega odbora SZDL tovariš France Popit.

V NAKLEM JE TEKMOVALO 18 MLADIH KOŠCEV Nako, 30. junija. — Danes popoldne je bilo v Naklem tekmovalje mladih košcev, ki ga je priredil aktiv mladih združenikov Nako. Tekmovanja se je udeležilo 17 fantov in eno dekle v starosti od 15 do 26 let. Aktiv mladih združenikov je povabil na tekmovalje mlade kos-

ce iz KZ Besnica, Kranj, Podbrezje. Križe in Naklo. Tekmovali so v hitrosti in predvsem kvaliteti košnje, upoštevali pa so tudi starost tekmovalcev. Največ točk je dobil Ciril Jerala (Naklo) 87, drugi Janko Poličar (Naklo) 85,5, tretji Peter Leban (Naklo) 82,5 točk od 100 možnih. Tekmovala je tudi Ivanka Bukovnik, ki se je uvrstila na 15. mesto. Zmagovalec je prejel zapestno uro, razdelili so pa še deset denarnih nagrad v vrednosti od 200—1500 dinarjev. Kot nam je znano, so bile tekme koscev tudi v Žireh.

LJ. OBČNI ZBOR OKRAJNE ORGANIZACIJE RDEČEGA KRIŽA Kranj, 30. junija. — Včeraj je bil v sejni dvorani OLO v

Kranju občni zbor okrajne organizacije Rdečega križa. Iz poročil, ki so jih podali posamezni delegati in funkcionarji, je bilo videti, da je bilo delo Rdečega križa precej uspešno. Seveda je prišlo tudi do nekaterih pomanjkljivosti in ovir, ki so prekrizale prvotne načrte. Organizacija bo v bodoče napela vse sile, da se delo organizacije razširi in poglobi. Občnega zbora so se udeležili številni člani RK, ki so skoraj popolnoma napolnili dvorano.

M. UMRLA JE ČUFARJEVA MAMA Jesenice, 29. junija. — V soboto je umrla na Jesenicah mati proletarskega književnika Toneta Čufarja. Pogreb bo v ponedeljek, 1. julija ob 16. uri izpred doma »Partizana«.

MREŽA AVTOBUSNEGA PROMETA SE ŠIRI Begunje, 30. junija. — Danes dopoldne so v Begunjah izročili v promet novo avtobusno progo Begunje — Podbrezje — Jesenice, katere se bodo zlasti s pridom posluževali delavci vseh treh izmen Zelezarne Jesenice. Otvoritvi sta prisostvovala predsednik sindikata železarne Tone Pintar in zvezní poslanec France Arh. — Avtobusno progo bo vzdrževalo podjetje Transturist Škofja Loka.

POČASTILI SO SPOMIN PADLIH V soboto je minilo 15 let, odkar je v Mostah okupator ustrelil 29 talcev. Spominu padlih se je danes poklonila delegacija s konference ZB okraja Kranj.

U. VLOM V KAMNIŠKO DELIKATESO V noči od petka na soboto je bilo vlomljeno v poslovalnico kamniške delikatese. Čeprav je lokal vselej tudi ponoči močno razsvetljen, ni motilo neznanega tatu, da se ne bi splazil skozi straniščno okno. Potem, ko je spretno odprl vrata lokala, se je lotil ročne blagajne, iz katere je odnesel 56.000 dinarjev gotovine. Po uspešnem vlovu je izginil brez sledu.

KAJ VSE KRADEJO Telefonski naročniki s kamniške strani niso mogli dobiti v soboto telefonske zveze z Vodiciami. Vzrok je bil kmalu pojasnjen. Na telefonskem vodju med Mostami in Vodiciami je ponoči neznan zlikovec odrezal telefonsko žico v dolžini šestih telefonskih drog.

naša kronika

PRESEDNIK OBLO KRANJ SPREJEL PROSVETNE DELAVCE

V soboto, 29. junija je predsednik Občinskega ljudskega odbora Kranj Vinko Hafner priredil v Dijaškem domu na Zlatem polju lep sprejem vsem prosvetnim delavcem kranjske občine. Izrekel jim je priznanje za njihov trud med letom, v svojem nagovoru pa se je dotaknil tudi šolske reforme, ki jo bodo prosvetni delavci že to jesen pričeli uveljavljati. Izrazil je željo ljudskega odbora, da bi pri preobrazbi naše šole prav vsi zavestno sodelovali. Govoril je tudi o družbenem in materialnem položaju prosvetnega delavca, ki se vsako leto izboljšuje. Za tov. Hafnerjem sta pozdravila zbrane prosvetne delavce tudi predsednik Sveta za šolstvo ObLO Kranj Leon Janškovec in predsednica Sveta za šolstvo OLO Kranj Smljia Gostiševa. Po sprejemu so se učitelji in profesorji odpeljali na enodnevni izlet na Polževo.

PRIZNANJE PROSVETNIM DELAVCEM NA JESENICAH

Predsednik ObLO Jesenice tovariš Maks Dolinar je v četrtek popoldne priredil v hotelu »Korotan« sprejem za vse prosvetne delavce iz območja jeseniške občine. Zahvalil se jim je za njihovo trudopolno delo pri vzgajanju najmlajših v tekočem šolskem letu in jim čestital k doseženim uspehom. K enako vestnemu delu jih je pozval tudi v prihodnje. Tov. predsedniku se je za njegove besede zahvalil v imenu prosvetnih delavcev prof. Aleks Čebulj. Na sprejemu je bilo okoli 150 učiteljev in profesorjev.

KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV V »ISKRI«

V sredo, 26. t. m. je bila v tovarni »Iskra« Kranj redna letna konferenca Zveze komunistov. V razpravi so člani ugotovili, da so osnovne organizacije po posameznih oddelkih sprejele v svoje vrste premlado mladino. Od VI. kongresa dalje je bilo sprejetih komaj 63 novih članov, od tega 41 v letošnjem letu. Tudi ideološko vzgojo so zanemarjali. Od 300 komunistov, kolikor jih je v tovarni, pa se jih udeležuje v družbenem življenju komaj polovica. V zvezi s tem je konferenca sprejela sklep o izvolitvi posebne komisije, ki bo članom pomagala pri vključevanju v družbeno življenje. V tovarni je tudi še nekaj borcev in invalidov, ki jim bodo morali omogočiti pridobitev kvalifikacije. Člani Zveze komunistov se bodo še vnaprej trudili za večjo produktivnost in večjo skrb za človeka.

ZA DAN BORCA NA BLEDU

Letos bodo Blejci in okoličani počastili praznik ZB s pohodi v partizanske kraje in s prireditvami na prostem. Nekdanji borci, aktivisti in drugi občani Bleda, Bohinjske Bele in Ribnega se bodo zbrali na Kupljeniku, kjer bodo po kratkem kulturnem programu imeli zabavno prireditev. S polaganjem vencev in z žalnimi svečanostmi pa se bodo oddolžili spominu padlih borcev in talcev.

LEPI USPEHI JESENŠKIH STROKOVNIH ŠOL

Dijaki vseh jeseniških strokovnih šol so ob koncu letošnjega šolskega leta dosegli dober učni uspeh. Na vajenski šoli, ki ima nad sto učencev, je polagalo zaključni izpit 36 učencev. Izpit je opravilo 35 kandidatov. Na Metalurški industrijski šoli je od 197 učencev izdelalo 164 učencev. Zaključni izpit je polagalo 60 kandidatov, od tega 57 z uspehom. Na Mojrstrski šoli, ki obstaja šele drugo leto, zaključnih izpitoev še ni bilo. Solanje traja namreč tri leta. Metalurški in kovinarski oddelek sta imela konec leta 97 dijakov, ki so v glavnem člani delovnega kolektiva Zelezarne, pa tudi člani drugih kolektivov. Razred je uspešno izdelalo 88 dijakov. Na Tehniški srednji šoli oziroma na metalurškem delavskem oddelku TSS Ljubljana, ki ima na Jesenicah šole 1. in 2. razred, je od 32 dijakov izdelalo 34. Za tehniško srednjo šolo se javnost še prav posebno zanima in Jeseničani želijo, da bi razen delavskega ustanovili tudi redni metalurški oddelek.

DIJAKI TEHNIŠKE SREDNJE ŠOLE SO ZA ZAKLJUČEK LETA UPRIZORILI »HLAPCA JERNEJA«

V sredo popoldne je bil v dvorani Delavskega doma na Jesenicah svečan zaključek šolskega leta za dijake Mojrstrske in Srednje tehniške šole. Dijaki so tedaj prejeli spričevala, zaključku pa so prisostvovali razen članov profsorskega zbora tudi predstavniki šolskih odborov, ObLO in Zelezarne Jesenice. Dijaki Tehnične srednje šole so navdušili navzoče s Cankarjevim delom »Hlapec Jernej in njegova pravica«.

gorenjski obveščevalci

OBČNI ZBOR GORENJSKE SMUČARSKÉ PODZVEZE

MNOŽIČNOST IN KADRI

Občni zbor Gorenjske smučarske podzveze je bil preteklo soboto v Kranjski gori. V podzvezo je vključenih 16 klubov oziroma smučarskih sekcij TVD »Partizan«. Od 2200 članov je 1233 tekmovalcev, med njimi 628 pionirjev. Slabi snežni pogoji so ovirali izvedbo prireditve po koledarju. V gorenjski zlet v Bohinju ni najbolje uspel, pač pa je bil vzorno izveden Triglavski veselalet v Vratih. Boljše bi bilo zlet po disciplinah krajevno deliti.

Program tečajev je bil dobro izpolnjen. Bili so tečaji za osnovne, srednje, vajenske šole, alpinistični, gorsko reševalni, tekmovalni za tek, skok in za alpske discipline ter vadiateljski tečaji. Vseh tečajev je bilo 48 s 1127 tečajniki. Skupno so vadili 362 dni na snegu. Dobro je bil izveden tečaj za smučarske vadiatelje, v katerega so poslali tečajnike klubi, »Partizan« in prosveda. Škoda, da ni bila udeležba polnoštevilna. Treba bo več propagande za vzgojo kadra in več odgovornosti pri izbiri tečajnikov. Vse preveč smuča mladina brez nadzorstva. Pomanjkanje opreme ni najhujše, manjka vadiateljev, posebno po vaseh. Množičnost bomo dosegli s potujočimi tečaji. Stroški ne bodo veliki, ker bodo tečajniki ostali doma. Potujoči vadiatelji pa bodo nudili podeželju organizacijsko, predavateljsko in praktično pomoč pri smučanju po enotnem učnem načrtu.

Sicherl

V juliju več tečajev za nogometne sodnike

Kakor smo že poročali, se pri GNP pripravljata sprememba celotnega tekmovanja. Obenem s tem in z razširitvijo lige ter večjim številom moštvev in ligah GNP pa se pojavlja tudi problem sodniškega kadra. Trenutno ima Podzveza v Kranju registriranih 19 nogometnih sodnikov. Večina jih je iz Kranja, po dva pa sta iz Trziča, Škofje Loke in Jesenic ter po eden z Golnika in Bleda. Od teh je 16 aktivnih in nekateri z uspehom sodijo tudi tekme v ljubljansko-primorski ligi. Pomanjkanje sodnikov se pri GNP že dalj časa občuti in bo z morebitnim vstopom Jesenic v ljubljansko-primorsko ligo še večje, ker mora podzveza nogometnih sodnikov v Kranju za vsako tekmo gorenjskih klubov v ljubljansko-primorski ligi na domačem terenu določiti po dva mejna sodnika in je tako tekmovanje v ligah Gorenjske nogometne podzveze zelo otežkočeno. Povečanje sodniškega kadra bi bilo zaželeno predvsem v Le-

scah, na Bledu in v Bohinju, ker je tam pomanjkanje sodnikov največje.

Zato pripravljata Gorenjska nogometna podzveza in Podzveza nogometnih sodnikov v Kranju tečaj za nove nogometne sodnike, ki se ga bodo lahko udeležili vsi mladinci, ki so že dopolnili 18. leto in starejši nogometisti, ki imajo veselje do sojenja nogometnih tekem. Prijave lahko oddajo do 10. julija Podzvezi nogometnih sodnikov Kranj. Poleg osebnih podatkov naj navedejo tudi točne naslove. Za že vključene sodnike pri GNP pa bo Podzveza nogometnih sodnikov organizirala izpite, da se bodo le-ti primorani seznanili z dopolnili k pravilom nogometne igre. Nedvomno pa bo tudi precej pomagala pri izobraževanju sodniškega kadra knjižica Lada Macorattija o nogometni igri. Upamo, da bo ta akcija Podzveze nogometnih sodnikov uspešna in da bomo iz teh tečajev dobili res kvaliteten kader nogometnih sodnikov.

M.

Pretep tudi v Kranju

Preteklo nedeljo je bila v Kranju polfinalna nogometna tekma za mladinsko prvenstvo LRS med Triglavom in Ljubljano. Ze po prvem polčasu je bilo med gledalci slišati precej groženj in opazk na račun sodnika Sovinca iz Ljubljane, ki je v prvem polčasu oškodoval Triglav za očitno enajstmetrovko. Nihče ne more trditi, da je sodnik to storil namerno, vendar se sojenje tudi v drugem polčasu ni izboljšalo in je sodnik delal napake v škodo obeh moštvev. Razpoloženje gledalcev se je še poslabšalo, ker je Triglav, čeprav je vodil s 3:0, dopustil, da so gostje izenačili, kar so nekateri gledalci zopet tolmačili kot krivdo sodnika. Po tekmi so se nekateri, najbolj vročekrvni, pripravljali, da napadejo sodnika. Najprej se je nekdo spravil nad mejnega sodnika Grbeza z Golnika, ki pri sojenju ni imel odločilne vloge. Vso jezo pa so nato zlili na glavnega sodnika Sovinca, ki se je moral po napadu ves kravv zateči v spremstvu nekoga funkcionarja GNP na postajo RK v Kranju, kjer so mu nudili prvo pomoč. Ker niti postaja ljudske milice v Kranju niti Tajništvo za notranje zadeve ne razpolaga s podrobnejšimi podatki, vam o pretepu ne moremo več povedati.

Vedenje publike na naših športnih igriščih se slabša. Kranjska športna publika se že dlje časa ni osramotila, kakor preteklo nedeljo. Žalostno je tudi to, da v tem primeru ne moremo govoriti o nesportnem vedenju posameznikov, ampak je v tem incidentu sodelovalo kar lepo število nogometnih prenapetežev, ki ne delajo kranjskim športnikom drugega kot sramoto. Skrajni čas je, da se nekateri »junakom«, ki mislijo, da s tem, če pretepejo neobjektivnega sodnika, koristijo klubu, prepove vstop na športne terene! Kranjski športniki niso znani kot ne-disciplinirani in tudi kranjska publika ni »slovela« po tem. Zato je potrebno, da tako klubi, kakor tudi oblastni organi, poskrbe, da se v bodoče podobni izgrede ne bodo dogajali.

TENIŠKI IGRALCI »TRIGLAVA« NA NOVM IGRISČU

Teniški igralci Triglava so v zadnjih dneh dobili za krajšo dobo v uporabo košarkarsko igrišče na Golniški cesti. Ze prej so ga uporabljali skupno s košarkarji, vendar so sedaj treninji lahko rednejši. Kranjski teniški igralci bodo v tem kratkem obdobju skušali organizirati v Kranju nekaj tekmovalnih, med katerimi bo tudi Sindikalno prvenstvo Kranja; računajo pa tudi, da se bodo udeležili slovenskega teniškega prvenstva v Ljubljani.

Cr.

MALI OGLASI

Poceni prodam hladilnik BAD, primeren za mlekarne, gostilne in mesnice. Notranja prostornina 42 x 46 x 74. Naslov v oglasnem oddelku.

Ključke za hišna vrata sem izgubil na Titovem trgu v Kranju. Najditelja prosim, naj jih odda na Titov trg 7, Kranj.

Prazno sobo — tudi nedograjeno iščem v Kranju za shranitev pohištva. Ponudbe oddati v oglasni oddelk pod »plačam dobro«.

Poceni prodam pisarniško opremo. Ogled dopoldan. Naslov v ogl. oddelku.

Prodajam avtomatsko tehnično, novo, bele barve, nemške znamke, z računalom, nosilnost 20 kg in komplet sekular za žaganje drv, premer plošče 60 cm. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodajam 1300 komadov cementne strešne opeke in motorno kolo 125 cm z novimi rezervnimi deli. — Gazvoda Matevž, Breg, Preddvor.

Prodajam 6 železnih skoraj novih postelj in več drugega raznega pohištva. Naslov v oglasnem oddelku.

Kupim smrekovo smolo. — Kostrun, Preddvor 52.

IŠČEMO poverjenika za pridobivanje naročnikov za revijo »PROGRES« in »MANEKEN«. Zasluzek dober. Delo je primereno za študente, upokojeince, gospodinje in za osebe raznih poklicev, ki imajo veselje do komercialnega dela. Osebe ali pismene ponudbe oddati na upravo revije »Progress«, Ljubljana, Titova c. 50.

TVD »Partizan« Ljubno prireja v nedeljo 7. julija 1957 VELIKO TOMBOLO s pričetkom ob 15. uri pred društvenim domom. Glavni dobitki so: Moped-Tomos, šivalni stroj, moško kolo, žensko športno kolo, moško kolo, radijski sprejemnik, električni kuhalnik, vreča sladkorja, moška ura in patentni likalnik. Poleg tega pa je še preko 250 lepih in praktičnih dobitkov. Po tomboli bo velika vrtna zabava, sodelujejo priznani kvartet Veseli Kranjci.

Prodajam varilni aparat z garnituro, pripravno za mehanika ali ključavničarja. — Vidovič Vojko, Litijska 99.

Opozarjamo na veliko veselico Obrtniškega društva »Enakost« ki bo v nedeljo, dne 7. julija pri »Peterlinu« v Kranju. — Pripravljali odbor.

Izgubil sem bakelinski pokrovček za zapiranje rezervarčka pri »Mopedu«. Najditelja prosim naj mi ga vrne. Naslov se nahaja v oglasnem oddelku.

KINO

»STORŽIČ« KRANJ, 1. julija, ob 17.30 in 20. uri francoski film »MOSKI SO TAKŠNI«; 2. in 3. julija, ob 17.30 in 20. uri japonski film »ATOMSKA BOMBA NAD HIROŠIMO«; 4. julija, ob 16. in 18. uri japonski film »ATOMSKA BOMBA NAD HIROŠIMO« in dopoldan ob 9.30 uri amer. barv. film »DVA TEDNA LJUBEZNI«.

LETNI »PARTIZAN« KRANJ, 1. in 2. julija amer. barvni film »DVA TEDNA LJUBEZNI« ob 20.30 uri; 3. julija, premiera amer. filma »VZHODNA IN ZAHODNA STRAN« ob 20.30 uri.

»SVOBODA« STRAŽIŠČE, 1. julija, japonski film »ATOMSKA BOMBA NAD HIROŠIMO« ob 20. uri; 4. julija, amer. barv. film »DVA TEDNA LJUBEZNI« ob 18. in 20. uri.

»RADIO« JESENICE, 1. in 2. julija, italijanski barv. film »DEKLE Z REKE«; 3. in 4. julija, ameriški barv. film »POT

V HOLLYWOOD«, predstave vsak dan ob 18. in 20. uri.

»PLAVZ« JESENICE, 2. julija, nemški barv. film »KAMENITO SRCE«; 4. julija italijanski barvni film »DEKLE Z REKE«, predstave ob 18. in 20. uri.

KOROŠKA BELA, 1. jul., nemški barvni film »KAMENITO SRCE« ob 19. uri.

ZIROVNICA, 2. julija, nemški barvni film »KAMENITO SRCE« ob 20.30 uri — samo tega dne.

DOVJE MOJSTRANA, 3. julija ital. barv. film »DEKLE Z REKE« ob 18. in 20. uri.

»SORA« ŠKOFJA LOKA, 2. in 3. julija, amer. film »MARTY«.

GLEDALISCE

PREŠERNOVO GLEDALISČE KRANJ

V torek 2. julija ob 20. uri GOSTOVANJE v zdravilišču Golnik. William Inge: »AVTOBUSNA POSTAJA«. Predstava bo na prostem v grajskem vrtu.

TRŽNI PREGLED

V KAMNIKU

V soboto je bil kamniški živilski trg kaj slabo obiskan, ker so prodajalci dostavili blago na trg že v petek. Tudi kupcev je bilo prav malo. — Solato so prodajali po 25 din kg, češnje po 45 dinarjev liter, špinačo pa po 100 din kg. Jaje je bilo le malo, cena pa je bila 16 din za kom.

Zeleti bi bilo, da bi se končno uredilo tudi vprašanje pokritih lop na kamniškem živilskem trgu. Občina jih je zgradila za prodajalce, da prinešeno blago lahko razpostavijo na ogled in da so varni pred vremenskimi nepravilnostmi. Tako pa je v najboljšem primeru zasedena le polovica teh lop, prodajalci pa postavljajo blago kar na tla, pogosto kar okrog gasilskega doma. Središče živilskega trga naj bi bilo pred tržnimi lopami in ne ob prometni cesti, hkrati pa bi odpadel tudi ožitek o premajhni skrbi za higiensko prodajo živil.

OBJAVA

Obveščamo, da ima telefonska centrala TNZ Kranj naslednje poštne številke:

573, 574, 575, 576.

Prijave prometnih nesreč in kaznivih dejanj

314 in 02

Številke 593 in 594, ki so bile objavljene v Glasu Gorenjske 28. 6. 1957 preključujemo. Iz pisarne TNZ.

NE POZABITE:

NAROČNIKI »GLASA GORENJSKE« SO VISOKO ZAVAROVANI PROTI NEZGODI!

»ZVEZDA«

tkalnica in tekstilna oplemenjevalnica, Kranj

sprejme takoj

SOFERJA ZA TOVORNI AVTO
TKALKE in
SKROBILCE

Prijave sprejema podjetje do 10. julija 1957

SLOVENIJA : SRBIJA V PLAVANJU

Ljubljana je bila te dni v svečanem razpoloženju, saj se je na njenih športnih igriščih zbrala množica najboljših slovenskih športnikov ob Festivalu slovenske telesne kulture. Med najzanimivejše prireditve tega festivala sodi prav gotovo plavalni dvoboj med republiškima reprezentancama Srbije in Slovenije na kopališču Ilirija. Številni gledalci, ki so pričakovali start nekaterih najboljših predstavnikov teh dveh republik, so bili sicer nekoliko razočarani, vendar je bil tudi spored brez najboljših zanimiv. Pri Sloveniji smo najbolj pogrešali reprezentantko Koncilijevo in tudi Vučkicevo, pri Srbiji pa hrbitaša Skanato in crawlitko Stapičeva. Kot v plavanju, tako so gostje tudi v waterpolu zasluženo zmagali. Za slovensko reprezentanco je nastopilo precej gorenjskih tekmovalcev, ki se sicer niso visoko plasirali, vendar smo lahko z njihovimi rezultati popolnoma zadovoljni. Brinovec je v svoji disciplini 400 m prosto dolgo vodil in sta ga srbska tekmovalca prehitela šele na koncu proge. Zrimšek se je ves čas držal na drugem mestu, kjer je tudi končal, vendar smo videli, da bi lahko Pelca premagal, če bi že prej povečal tempo. Kocmur je vodil do obrata, tam pa ga je prehitel državni vrvak Niklin, nekaj metrov pred ciljem pa še Džordžević. Čebuljeva je startala na 100 m prosto in je dosegla enega svojih boljših rezultatov, kar je za začetek sezone vsekakor razveseljivo. Na 100 hrbtno je startal tudi Colnar Peter, ki prvotno sploh ni bil določen za reprezentanco, in zato njegovega nastopa ne moremo ocenjevati tako kot druge. V ženski štafeti 4x100 m sta nastopili še Purgarjeva in Colnarjeva in imata precej zaslug za lepo zmago Slovenk v tej disciplini.

V waterpolo ekipi sta nastopila Colnar Andrej in Chwatal. Colnar je popolnoma zadovoljil, medtem ko se Chwatal ni dobro znašel v novi družbi. Srbski waterpolisti so zasluženo zmagali z visokim rezultatom 6:1. To je bila tudi prva tekma v Ljubljani, ki so jo odigrali po novih pravilih. Plavalni spored pa se je končal z rezultatom 79:62,5.

KRANJSKI WATERPOLISTI SO ODSLI V SPLIT

Danes so odpotovali v Split kranjski waterpolisti. To je sedaj že tretjič, da odhajajo Kranjčani na trening k splitskim waterpolistom. Kranjčani so na zadnjih tekmah za sestavo slovenske reprezentance pokazali, da so kondicijsko dobro pripravljani in da bodo v Splitu zdržali oster trening. Med treningom bodo odigrali tudi nekaj prijateljskih tekem z waterpolisti splitskih plavalnih klubov. Domov se bodo vrnili 15. julija.

USTANOVNI OBČNI ZBOR GORENJSKE ROKOMETNE PODZVEZE V STRAŽIŠČU

Glavna naloga: širjenje rokometna

V petek, 27. junija je bil v Stražišču ustanovni občni zbor Gorenjske rokometne podzveze, ki so se ga udeležili predstavniki vseh gorenjskih klubov in sekretar Rokometne zveze Slovenije tov. Mihačlo Pejović.

Ze dolgo je bila ustanovitev Gorenjske rokometne podzveze nujno potrebna, ker se je število rokometnih klubov na Gorenjskem stalno večalo in so se bližala nova tekmovanja. Gorenjski rokometni klubi bi morali brez matične podzveze nastopati v tekmovanju ljubljanske rokometne podzveze, kar pa bi znatno povečalo njihove izdatke. Gorenjska rokometna podzveza bo poleg klubov za mali rokomet pomagala tudi pri ustanavljanju klubov za veliki rokomet in sploh širila in popularizirala rokometno igro na deželi. Tekmovanje klubov Gorenjske rokometne podzveze bo potekalo v dveh ligah. Mladost, ki je trenutno najmočnejši klub Gorenjske rokometne podzveze, bo v prihodnji sezoni tekmovalo v slovenski ligi, ostale ekipe pa bodo imele samostojno ligo Gorenjske podzveze. Vsaka ekipa, ki bo tekmovala v tej ligi, bo morala imeti pionirsko ekipo in po možnosti tudi žensko.

Na obnem zboru je bil izvo-

ljen tudi izvršni odbor, ki ga sestavlja 7 članov. Predsednik Gorenjske rokometne podzveze je znani športni delavec z Golnika tov. Janez Grbec, sekretar podzveze pa je tov. Milan Zivkovič.

Prostori Gorenjske rokometne podzveze bodo v sobi GNP nasproti Mestne lekarne.

V Kranju so ustanovili Gorenjsko atletsko podzvezo

Pred dnevi so v Kranju ustanovili gorenjsko atletsko podzvezo. Ustanovnemu obnemu zboru je prisostvoval tudi sekretar atletske zveze Slovenije Zoran Naprudnik, zastopnik športnih društev, atletskih klubov in društev Partizan, ki se ukvarjajo z atletiko.

Ustanovitev te podzveze je bila v skladu z navodili in sklepi Atletske zveze Jugoslavije in Atletske zveze Slovenije. Gorenjski atletski klubi so že pred tremi leti izražali željo po ustanovitvi take podzveze, vendar je bilo ustanavljanju posvečeno premalo pozornosti. Take podzveze so ustanovili že v Mariboru, Celju in Ljubljani, Gorenjska pa je sedaj četrta v Sloveniji.

Kaj je narekovalo ustanovitev podzveze? Aparat na zvezi ni bil več zmožen voditi atletskega razvoja v Sloveniji. Posebnih napotkov ni bilo mogoče dati klubom, zato se je že po pol leta od ustanovitve prvih podzvez pokazalo, kako velik pripomoček so atletski zvezi ustanovljene podzveze.

Na Gorenjskem so registrirani trije atletski klubi in to v Kranju, Stražišču in na Jesenicah. Od društev Partizan pa se ukvarjajo z atletiko v Naklem, v Kropi, Škofji Loki, Javorniku, Bledu, Dupljah in Radovljici, vendar razen Triglava v Kranju, nimajo drugi nič vidnejšega življenja. Zato bo naloga novo ustanovljene podzveze, da se bo povezala s kraji, kjer se je

S POTI PO MAKEDONIJI

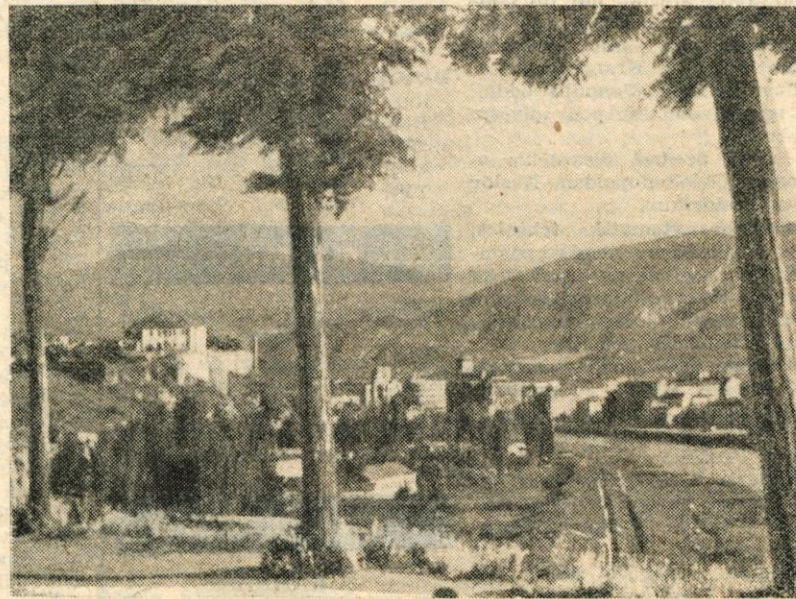
Dežela nasprotij v kmetijstvu

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov kranjskega okraja je pred nedavnim priredilo za člane poučen izlet v Makedonijo. Rudi Uršič nam je o vtiših s te poti poslal naslednji sestavek.

Po enodnevnem potovanju smo se ustavili v glavnem mestu Makedonije v Skopju. Pod vtisom živahnega mestnega vrvenja smo nadaljevali pot proti jugovzhodnemu delu Makedonije. V Titovem Velesu smo z zanimanjem opazovali sejem — bil je pazarni dan. Živahno je bilo kot pri nas v Sloveniji, le da je bila izbira živine povsem drugačna. Prodajali so bivole, osle in ovce. Zrebički so bili celo okrašenki.

Nato smo se odpeljali proti Stipu, kjer je sedež Okrajne zadrufne zveze. Napotili so nas najprej na velika vinogradniška polja »Grozde«. Za sedaj ima ta vinograd nekaj nad 300 ha zemlje, pravijo pa, da ga bodo povečali še za 200 ha. Ko grozdje dozori, ga 30% predelajo v vino, 70% pa ga prodajo na trgu. Gojijo izredno dobro namizno grozdje Afues Ali, muškati Hamburg itd., ki ga vedno bolj čislajo tudi na inozemskih tržiščih. Za vinsko trto so v Makedoniji zelo ugodni naravni pogoji, zato so se prebivalci te kmetijske panoge tudi oprijeli. Vinograd »Grozde« so namreč zasadili na nekdanjih pašnikih.

V Strumici smo obiskali selekcijsko živinorejsko postajo, h kateri spada tudi 158 ha obdelovalne zemlje. V tem kraju smo opazili lep napredek pri živinoreji. Predvsem nas je zanimala merin/zacija, ki jo načrtno razvijajo. Občudovali smo angleške ovne, med govedom pa smo opazili tudi krave iz Slovenije, ki sestavljajo matično čredo. Mleko je v Makedoniji po 45 din liter. S sistematično in pravilno rejo vsako leto povečujejo mlečnost krav. V zadrugah, kjer smo se ustavili, smo se povsod zanimali tudi za njihovo no-

Skopje, glavno mesto Ljudske republike Makedonije

ZGODOVINSKI IN DRUGI PABERKI

Z GORENJSKE

Prebivalci Zgornjih in Spodnjih Dupelj se večinoma pečajo s poljedelstvom. Ze Valvasor jih je hvalil zaradi umnega sadjarstva, katerega tudi danes ne zanemarjajo. V zvezi s poljedelstvom, zlasti z malimi kmetijami, je danes povezana čevljarška obrt s samostojno zadrugo, okrog ene tretjine prebivalstva pa je tovarniških delavcev.

Vas Duplje se prvič omenja leta 1346. Zgodovinsko pomembni Dupljski ali Vojvodov grad (tudi Udin boršt se je prvotno imenoval Vojvodov boršt) so zgradili nad farno cerkvijo Dupljski vitezi. Te prvič omenja listina iz leta 1205 do 1208. Tekom stoletij je gospodarilo mnogo rodbin v tem dvorcu. Ernest Dupljski je podpisan kot priča na neki listini iz leta 1343.

Dvajset let pozneje se pojavi Jurij Dupljanc, od katerega se je na dveh listinah ohranil njegov grb: navzdol obrnjen top križ. Za njim je bil lastnik gradu Gregor Dupljanski, od leta 1625 do 1644 Adam Crabath (nasledniki so se nazivali Crobathi in je že leta 1647 vpisan kot lastnik gradu Janez Gašper Crobath). Od Crobathov je kupila grad vdova Posarellijeva, katere hči se je poročila z Henrikom Julijem, svobodnim gospodom z Wernecka, ter mu prinesla grad za doto. Po njegovi smrti je prišel ponovno v last Posarellijev. Konec 17. stoletja je bil njegov lastnik Fran Josip Posarelli pl. Ebefeld, ki je umrl leta 1702, njegova vdova baronesa, roj. Mascen pa se je poročila z Jo-

štom Baltazarjem Gandinijem pl. Lilienfeld. Ze leta 1711 je bil lastnik gradu Anton Fran Josip pl. Posarelli, ki je bil dvakratni poslanec (deputatus) in načelnik deželnih stanov in je 25. avgusta 1728 z dvanajstim odličnimi udi deželnih stanov pozdravil v Kranju cesarja Karla VI., ki se je preko Ljubelja peljal v Ljubljano k vdanostni poklonitvi deželnih stanov. Ta Posarelli je umrl 1759 in je pokopan v skupni grajski grobnici v nakelski cerkvi. Leta 1778 je prešel grad v last Frana Pleterskega, upokojenega duhovnika, ki ga je po svoji smrti 1785 prepuštil bratu Bernardu. Pozneje sta postala lastnika gradu Mihael Smole iz Ljubljane, ki je grajska zemljišča razprodal, in za njim Janez Pogačnik iz Tržiča.

Dupljski grad sam na sebi ni nobena posebnost. Leži na ravnini in ni bil nikdar utrjen, kot je razvidno iz izvorne slike in Valvasorjevi zgodovini. Prvotno dvonastropno zgradbo so po požaru 1832 znižali za eno nadstropje in obenem skrajšali na vzhodnem koncu za eno tretjino. Danes predstavlja navadno enonastropno kmečko hišo, ki ji je ostalo ime Vojvodov grad. Vidna je še grajska temnica in celica za stražo. Hiši na desno, kjer so bili svojčas grajski hlevi, pravijo pri Stalarju, sosedu na levi, kjer je bila grajska kašča (fišterna), pa pri Fištru. Tudi ledinska imena Ribnik in Na šetni spominjata na imenitnost lastnikov tega gradu.

Večer na Prespanskem jezeru, enem najlepših makedonskih jezer

tranje organizacijo, za sodelovanje zadrug z državnimi posestvi, za odnose med zadrugami in posameznimi proizvajalci itd. Ugotovili smo, da je zadruga v Makedoniji glavni pobudnik pri razvijanju naprednega kmetijstva na vasi.

V najjužnejšem delu Makedonije smo videli žanjice, ki so žele ječmen. Videli smo tudi riževa polja v Vardarski dolini in obiskali Demirkapijo, Zelezna vrata in bližnje državno posestvo Vinarska izba, kjer pridelajo okoli 500 vagonov vina na leto.

Ogledali smo si tudi Prespansko jezero, nato pa smo se ustavili v Ohridu, ki je biser Makedonije. Prijetno osveženi po kopanju v jezeru, smo se pogovarjali o popotnih vtiših, predvsem o tem, da je Makedonija dežela nasprotij v kmetijstvu, dežela lesenega pluga in mehanizacije, saj se ob majhnih njivah razprostirajo veliki kompleksi pšenice, ovs, ječmena in trte. Povsod smo videli velik napredek in voljo ljudstva, ki z delom ustvarja nov svet.

VIGENCIJA ROMAN

Noč in hlad sta ga upokojila. Samo kupčija naj se mi posreči, pa se bo vse samo po sebi uredilo, drugače ni vredno, da bi si belil glavo. Vse je odvisno od te poti.“ Te misli je premleval vso pot do Kroke. Ko je prišel v trg, so v nekaterih vigencijah kovali. Španova fužina je puhala pod nebo oblake dima in isker. Dominik je ob tem pogledu začutil v prsih nepojmljivo slast.

„Da bi ti vsaj mogel zmešati račune, Špan! To boš gledal! Doslej me nisi opazil nisi, ker sem ti bil preneznaten, toda čez teden dni boš morebiti drugače sodil o meni! Moram to doseči! Če bo treba delati ceneje, bom delal ceneje, toda pokazal bom, da nekaj zmorem! Nisem nič in če sem že začel, moram stvar izpeljati do konca!“

Do jutra se je nemirno premetaval po postelji. Zjutraj se je napravil, naročil delavcem, kako naj delajo, ker ga nekaj dni ne bo doma in se odpravil na pot, ne da bi komu povedal, kam gre. Ni maral, da bi se mu posmehovali, če ne bi uspel.

VII

Dan po Dominikovem odhodu je bila Ana na polju. Za pomladansko setev so že preorali, nekaj so tudi že posejali. Zdaj so sadili zgodnji krompir. Ana, ki je podedovala po prednikih rahlo zaničevanje do zemlje, se je zdaj z vso vnemo oprijela kmetovanja. Čutila je, da je zemlja del njene domačije in da je ne sme zanemarjati.

Od tistega velikonočnega jutra, ko je obvezala Dominiku ranjeno roko, se je spremenila, ne da bi se sama tega zavedala. Bolesno razpoloženje, ki jo je mučilo do takrat, je prešlo. Nič več ji niso brez vzroka silile solze v oči. Čutila je, da Dominik ni ravnodušen do nje in je bila pripravljena čakati, da se ji bo približal. Mislila je nanj manj kot poprej, kljub temu pa je bil on, ki je tičal za vsem njenim delom in celo za njenimi skrbmi. Ni se zavedala, da se zato tako žene pri delu, da bi se pred njim pokazala. Samo podzavestno je živela v njej misel da mora Dominik opaziti, kako dobro zna gospodariti, čeprav je samo ženska, ki doslej nikoli ni sama držala vajeti v rokah.

Delala je ves dan, tudi južinala je kar na njivi. Proti večeru je opazila mladega Hetorija, ki je šel po ozarah s puško na rami. Bila je dobre volje in ga je podražila:

„Pozno si se nameril na lov!“

„Če bi lovil dekleta, bi bilo še malce pre zgodaj,“ ji je vrnil in ji pomežiknil.

„Eh, poštene si ponoči ne boš ujel,“ mu je vrnila Ana.

„Poštene so dolgočasne,“ je rekel Hetori. Ko je zavil proti hosti, si je zažvižgal. Ana je spoznala melodijo pesmi, ki jo je nekoč ljubila:

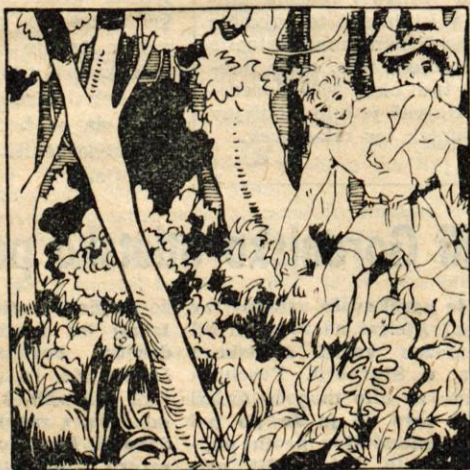
„Oj puška, puška risana,
le tebe bom zasnubil,
ostal bom vedno tebi zvest,
do groba te bom ljubil.“

Bila je vesela vsega; lepega vremena, obilnega dela, Hetorija, stare popevke in celo tega, da je zdaj vsak večer tako zdravo trudna in ji noči minevajo brez sanj.

Drugi dan so potrebili travnik, tretji dan je poslala hlapca v rovt gledat, kako je s senikom, ali ga ni morebiti zima zdelala. Čutila je, da je dobro in prijetno stati sredi dela, ukazovati in se veseliti uspeha. Mislila je, da se bo kmalu vrnil Dominik in mu bo mogla povedati, kaj vse je postorila v času, ko je bil zdoma. Nič več ni hotela bežati pred njim.

TOMOVE PRIGODE

RIŠE: MILAN BATISTA

93.

Počitek je bil le kratkotrajen. Odpravili so se skozi gozd na raziskovalno ekspedicijo. Veselo so preskakovali razpadajoča debla, se prerivali skozi zapleteno grmovje in zdajpazdaj naleteli na skrite kotičke, ki so bili pregrnjeni s travo in cvetjem kot z nekakšno preprogo. To raziskovanje jih je veselilo, ni pa navdajalo njih srca z kdove kakšnim presenečenjem. Dognali so, da je otok kake tri kilometre dolg in četrtil kilometra širok.

94.

Obala, ki se je najbolj približevala bregu, je bila ločena od otoka z ozkim kanalom, ki je bil morda le kakih sto petdeset metrov širok. Skoraj vsako uro so se malce kopalni in tako je bilo že skoraj sredi popoldneva, ko so se vrnili v taborišče. Bili so preveč lačni, da bi se tokrat odpravili loviti ribe. Zato so segli kar po mrzli gnjati in posedli v senco na razgovor. Toda razgovor se je kmalu zataknil in popolnoma zamrl.

95.

Občutek osamelosti je čedalje bolj prevzemal fante. Začeli so razmišljati. Neko neopredeljeno hrepenjenje se jih je pollašalo. Toda sramovali so svoje slabosti in nihče ni bil toliko pogumen, da bi jasno povedal svoje misli. — Mahoma pa so začeli segati do njih neki čudni, prav posebni glasovi. Postajali so bolj izraziti in »pirati« so drug drugega vprašujoče pogledali.

96.

»Kaj je to?« je vzkliknil Joe pridržano. »Ne vem,« je odvrnil Tom popolnoma tiho. »To ne bo grmenje,« je pristavil Huck s skoraj plašnim glasom, »kajti grom...« — »Tiho bodi!« je siknil Tom, »raje poslušaj in ne blebetaj.« Nato so čakali nekaj časa in to čakanje se jim je zdela cela večnost, nakar je bobnenje zopet skalo tišino. — »Pojdimo in poglejmoraje,« je dejal Tom, »kaj je...«